

Izšla vsak dan razen sobot, nedelj in praznikov.
Izšel dnevno razen nedelj, sobot in praznikov.

PROSVETA

Uredniški in upravniški prostori:
5657 S. Lawndale Ave.
Office of Publication:
5657 South Lawndale Ave.
Telephone, Rockwell 4904

GLASILO SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE

CHICAGO, ILL., TOREK, 3. NOVEMBRA (NOVEMBER 3), 1936. Subscription \$6.00 Yearly STEV.—NUMBER 217

Ljudske čete

TRGAJO FAŠISTIČNO FRONTO

Letalski napadi na Madrid odbiti

PROTIOFENZIVA NA JUGU

Madrid, 2. nov. — Nocojšnje uradno poročilo španske vlade se glasi, da so fašisti danes obno-
vili ofenzivo na zapadni strani Madrida. Ljudski letalci so po-
novno obiskali Talavera in raz-
dejali vojaški vlak ter razpršili
množico vojaštva v bližini Aran-
jueza; ponovno so padale bombe
na fašistični letališči v Salaman-
ci in Escaloni. Fašistično letalo
je napadlo Valcas v okolici Ma-
drida in ubilo tri otroke ter ra-
nilo tri moške in dve ženski.

Španska ljudska vlada se je
danes ponovno reorganizirala.
Trije predstavniki sindikalistič-
ne delavske unije so postali čla-
ni vlade.

Madrid, 2. nov. — Furiozni boji
na posest vasi in trgov na za-
padni, južnopoljski in južni
strani Madrida so se danes na-
daljevali z uspehi vladinih čet.
Najhujši boji so bili na južni
fronti, kjer je ljudska milica
izvršila celo vrsto protinapadov,
da zlomi fašistične linije tam-
kaj in zavaruje železniško zve-
zo med Madridom in morjem.
Topništvo, tanki in letalstvo je
sodelovalo pri teh protinapadih
s najboljšim učinkom.

Ljudske čete so s svojimi pro-
tinapadi naredile veliko vrzel v
fašistični fronti v okolici Pin-
la, 22 milj južno od Madrida,
kjer so se demoralizirani afri-
ki Maročani morali umakniti v
največjem neredu.

Fašistični letalci so spet po-
kusili doseči Madrid, toda do-
segli so le predmestja, nakar so
se morali hitro umakniti pred
skupinami ljudskih letal.

Ljudska vlada je včeraj odre-
dila strogo kontrolo nad orož-
jem in strelivom v privatnih
rokah. Izdana je bila tudi stro-
ga prepoved razširjanja alar-
mov, ki so brez podlage in ki
imajo namen povzročiti nepo-
trebno paniko med prebival-
stvom.

Tovarna kavčuka

zaprla vrata

15,000 delavcev pri- zadeti

Akron, O. — (FP) — Iz male
"bede" stavke v tovarni Good-
year Rubber Co. se je razvila ve-
lika stavka, nakar je kompanija
ustavila obrat in tako vrgla na
ost 15,000 delavcev. To je že
druga ustavitev obrata v tovarni
med družbe v zadnjih par tednih.
"Sedeča" stavka je izbruhnila,
ko je kompanija zavrgla zahtevo
gleda priznanja starostnih prav-
ic. Voditelji unije kavčukarskih
delavcev vidijo v zatvoritvi to-
varne Goodyear Co. novo ofenzi-
vo magnatov, da uničijo unijo,
čeprav je kompanija naznanila,
da bo obnovila obrat po volitvah.
Znaki kažejo, da kompanije
namenoma izzivajo delavce, da
ubijejo unijo, katere vpliv stal-
no narašča. Uradniki so nedav-
no poročali, da je unija dobila
pet tisoč novih članov v petih
mesecih.

Prva televizijska

postaja na Angleškem

London, 2. nov. — Angleška
vlada je danes odprla prvo te-
levizijsko postajo v palači A-
leksandri severno od Londona.
Postaja bo oddajala dnevno dva
urno programa, katerih se
bo lahko poslušalo 10 milijonov

Domače vesti

Obiski

Chicago. — Gl. urad SNPJ
so čez nedeljo obiskale Mary
Zadel in njeni hčeri Josephine
in Amalia iz Muskegon Height-
sa, Mich.

Nov grob v Kansasu

Arma, Kans. — Po kratki bo-
lezni (pljučnici) je tu umrl
Frank Sluga, star 18 let in ro-
jen v Ameriki. Bil je član SN-
PJ in SSPZ in tu zapuša star-
še in dve sestri.

Smrtne nesreče v rovu

Kemmerer, Wyo. — Dne 30.
oktobra je bil pri delu v premo-
govniku smrtno ponesrečen John
Marinac, član društva 267
SNPJ.

Vesti iz Clevelanda

Cleveland. — Rojakinja Ma-
ry Barbič je bila v petek povo-
žena od avta. Nahaja se v bol-
nišnici. — Zadnje dni je umrl
prekmurski rojak Jos. Hozian,
star 44 let in delavec na želez-
niški progi. Zapuša ženo in
dva sinova. — Vincent Salmić,
ki je v zadnjem avgustu vozil
avto, kateri je treščil ob tele-
grafski drog in je bil pri tem
ubit Jos. Turšič, je bil zadnje
dni obtožen uboja po veleporoti.
Salmić sam je bil pri tej nesre-
či težko pobit.

Spopad med faši- sti in komunisti

Pet italijanskih fašistov ranjenih

Chambery, Francija, 2. nov. —
Pet Italijanov, med temi kon-
zul Charles Soardi in Alberto
Berio, italijanski reprezentant
Lige narodov, so bili tepeni v
spopadu s francoskimi komuni-
sti. Do bitke je prišlo, ko so se
fašistični veterani zbrali na svo-
jem shodu.

"Večje število fanatikov me
je napadlo, ko sem se vozil v
avtomobilu," je rekel Soardi.
"Drobce razbite avtomobilske
šipe mi je ranil vrat."

Konzul je rekel, da poškodbe,
ki so jih dobili ostali fašisti, ni-
so nevarne. V spopadu je bil te-
pen tudi župan Perriol, socialni
radikalec, ki je skušal pomiriti
razhajajoče predno je dospela
policija.

Monte Carlo, 2. nov. — Itali-
janski konzul Amadeu Bernini
je bil tepen, ko je zapletel v
poulično bitko med italijanskimi
fašističnimi vojnimi veterani in
radikalci. Policija je aretirala
nekega Italijana, ki je z dežni-
kom pretepal konzula.

Daszynski, vodja socia- listov na Poljskem, umrl

Varšava, 2. nov. — Ignac
Daszynski, veteranski vodja so-
cialistične stranke na Poljskem
in predsednik prve poljske vla-
de, je v soboto umrl v starosti
70 let. Pred vojno je Daszynski
vodil poljske socialiste v av-
strijski Galiciji in od leta 1897
je bil socialistični poslanec v
avstrijskem parlamentu na Du-
naju. Med vojno je pomagal
Pilsudskemu za svobodo Polj-
ske in ko je Poljska postala re-
publika, je Daszynski predse-
dal njeni prvi vladi do leta 1920.
Kasneje se je pa Daszynski
sprl s Pilsudskim in vodil od-
prt boj proti Pilsudskijevi dik-
taturi.

Ijudi, ki bivajo v Londonu in
40 milj naokoli. Angleški sis-
tem televiziona je bil precej iz-
popolnjen z novo iznajdbo elek-
tronske kamere, ki anema tele-
vizijske scene v notranjosti po-
slojpa ali zunaj na odprtem z
enako dobrim učinkom. Velik
naval je zdaj na prodajalnice s
televizijskimi prejemniki.

ANGLIJA NE BO REVIDIRALA SVOJE POLITIKE

Italijanski diktator za- pretel angleški vladi

NACIJI PODPIRAJO MUSSOLINIJA

London, 2. nov. — Informirani
krogi so izjavili, da Anglija ne
bo spremenila svoje politike
glede kontrole Sredozemskega
morja kljub Mussolinijemu go-
voru v Milanu, v katerem je po-
svaril angleško vlado, naj drži
roke proč od Italije. Ako je
hotel Mussolini s tem govorom
prisiliti Anglijo, da bi priznala
italijanski režim v Abesiniji, se
je zmotil. Kolikor se tiče An-
glije, more tako priznanje priti
le preko Lige narodov.

Milan, Italija, 2. nov. — Pre-
mier Mussolini je v svojem go-
voru posvaril Anglijo, da bo
konflikt med njo in Italijo po-
vzročil vojno v Evropi, zaeno
pa je priporočal izmenjavo ob-
ljub glede respektiranja pravic
obeh držav. Razglasil je načelo
"oboroženega mira", ki naj bi
nadomestilo "iluzijo" razoroži-
tve in kolektivne varnosti.

Na trgu pred milansko kate-
dralo, kjer je Mussolini govoril,
se je zbrala velika množica, ki
je navdušeno pritrjevala dikta-
torju, ko je dejal, da je Italija
pripravljena skleniti pogodbo z
Anglijo, toda slednja mora prej
priznati uspehe Italije, ki jih je
dosegla v Abesiniji in drugje.
Dvostranski konflikt, konflikt
med Italijo in Anglijo, lahko po-
vzroči vojno v Evropi.

"Ligo narodov je treba refor-
mirati, drugače bo propadla," je
kričal Mussolini. "Kolikor se
tiče Italije, Liga lahko propa-
de."

Anglijo je Mussolini opozoril,
da Italija ne bo ogražala njene
ceste na Sredozemskem morju.
"To je ena glavnih cest Velike
Britanije, ki veže kolonije brit-
skega imperija," je dejal Mus-
solini. "Če je Sredozemsko mor-
je glavna cesta drugih, je za nas
življenje. To smo že tisočkrat
poudarili in sedaj ponovno prav-
im, da mi ne bomo ogražali ni-
ti pretrgali te ceste, ako bodo
drugi upoštevali naše pravice in
življenske interese. Cimprej bo
Anglija to spoznala, tem bolje
bo. Italija je otoška država v
Sredozemskem morju in kot taka
je prisiljena jačiti pomorsko o-
brambo. Mi se nismo in tudi ne
bomo pozabili organiziranega
obleganja Italije po Ligi narod-
ov."

Mussolini je v svojem govoru
omelil odnose med Italijo in
drugimi državami. S Svico je
Italija živela v prijateljstvu, ne-
davn dogovor, ki ga je sklenila

Nevarnost revolu- cije v Mali Aziji

Minister obrambe umorjen

Bagdad, Irak, 2. nov. — Dasi
še ni izbruhnila revolucija v
Iraku (Mezopotamija), je situa-
cija silno napeta zaradi umora
Far el Askira, ministra obram-
be v Hašimovem kabinetu, ki je
bil strmoglavljen zadnji petek.
Askiro je napadlo šest vojaških
častnikov v bližini Bagdada, ko
se je vozil v avtomobilu. Oddali
so trideset krogel nanj in je na
mestu obležal mrtev.

Paša Hašimi, bivši premier in
Ali el Kilani, bivši notranji mi-
nister, sta pobegnla v Sirijo.
Glavna osebnost v Iraku je se-
daj general Bakr Sidky, ki je
zadnji teden organiziral voja-
ški puč in strmoglavil vlado.
Politični krogi napovedujejo
odpor proti Sidkyju v armadi,
ker ni pred pučem informiral
vseh vojaških častnikov, da na-
merava strmoglaviti vlado pre-
mierja Hašima. Slednji, ki je
bivši general, ima mnogo prija-
teljev med vojaškimi častniki.

Turčija zahteva kos Sirije

Ankara, 2. nov. — Predsednik
Kemal Ataturk je v svojem go-
voru ob otvoritvi parlamenta iz-
javil, da je pokrajina Aleksan-
drat-Antioch v realnem in teh-
ničnem smislu pristno turška in
Turčija mora dobiti ta kos Si-
rije, nad katerim ima mandat
Francija. Poslanec so navdušeno
pritrjevali Ataturku, ki je za-
no naglasil, da Turčija pripisuje
prijateljstvu med njo in Fran-
cijo veliko važnost.

z Nemčijo, pa nudi večjo garan-
cije glede neodvisnosti Avstri-
je. Odnosni med Italijo in Ju-
goslavijo so se izboljšali in po-
trebni pogoji, politični in eko-
nomski, obstojajo, da se utrdi
prijateljstvo med obema drža-
vama na novi podlagi. Fran-
cija mora revidirati svoje stališče
napram Italiji, drugače je iz-
boljšanje odnosov nemogoče.
Dogovor, ki ga je sklenil grof
Ciano, italijanski zunanji mini-
ster, s Hitlerjem, je zblížal obe
državi in bosta sedaj kooperi-
rali pri reševanju evropskih
problemov.

Na pročelju katedrale, pred
katero je Mussolini govoril, je
bil velik napis: "Jezus, kralj
stoletij, daj še mnogo zmago-
vitih let Italiji in njenemu vodite-
lju, ker avetovna civilizacija
prejema stalno luč iz krščanske-
ga Rima."

Berlin, 2. nov. — Mussolinijev
govor, ki ga je imel v Milanu, je
bil oddajen po vseh nemških ra-
diopostajah in sproti prevajan
v nemščino. Ves nacijski tisk
je danes objavil govor na prvih
straneh in pozdravil demon-
stracije italijansko-nemškega
prijateljstva.

NEKAJ LUČI NA RAZMERE V NA- CIJSKI NEMČIJI

Upori proti redukcijam plač odsev silne draginje

ARETACIJE PRISTA- ŠEV DELAVSKE ŠPANIJE

Berlin. — Razmere nemškega
delavstva niso baš sijajne. Na-
sprotno: zelo slabe so in tudi
vedno slabše postajajo. Brezpo-
sebnost je nacijski režim "odpra-
vil", kakor sam pravi. Odpravil
jo je na svoj način, največ radi
velikega oboroževanja, uvedena
prisilne vojaške službe in po-
daljšanja iste na dve leti, s po-
tisljenjem žensk iz industrij in
poklicev ter njih nadomeščanja
z moškimi, z uvedenjem pri-
slilnih delavskih kemp za odraslo
mladino, a forsirano emigracijo
60.000 židov in z delitvijo dela.
S temi "reformami" so nacijski-
rešili to vprašanje.

Kljub temu se življenjski stan-
dard nemških delovnih mas stal-
no potaplja. Spomladi je nacijski
delavski minister sicer ob-
ljubil splošno zvišanje plač, do
česar pa ni prišlo. Zadnje mese-
ce se je pričelo dogajati ravno
obratno: redukcije plač vsakri-
žem. In ker je silna draginja ra-
di pomanjkanja živeža, je popol-
noma naravno, da se nemško de-
lavstvo tudi pod nacijsko peto
upira meznim redukcijam. V
ta namen se zateka k sedečim
stavkam, katere so sem pa tam
tudi uspešne.

Tako so na primer delavci v
spodnji tovarni D. K. W. v
Motnauu blizu Berlina zastav-
kali, ko je družba naznanila re-
dukcijo plač od 1.02 marke do 94
fenigov na uro. Vse rotnje
družbe, grožnje policije in are-
tacije več stavkarjev ni moglo
premakniti delavcev, dokler se
družba ni premislila in umaknila
redukcije.

Pri motorni družbi Bauer und
Schauberte v Remu je prišlo do
silne stavke 1500 delavcev, ko
je naznanila redukcijo plač za
25% 44 delavcem v tehničnem
departamentu. Tudi tukaj niso po-
magale nacijske grožnje in so
delavci vztrajali v solidarni stav-
ki, dokler se družba ni premis-
lila.

V neki avtni tovarni blizu
Berlina pa so se delavci zbrali
na dvorišču in dvignili silen hrup
proti naznanjeni redukciji plač
za 20%. Govornike nacijske "de-
lavske fronte" so enostavno pre-
gnali. Poklicana policija in na-
cijski "šturmariji" so ostali pa-
sivni. Po treh urah demonstracij
je uprava tovarne kapitulirala
in delavci so se vrnili na delo.

Podobnih stavk proti redukcij-
am je vedno več po Nemčiji. In
tudi ni čudno. Draginja je silna.
(Dolje na 3. strani.)

Stavka mornarskih delavcev se širi

Pomožni delavski tajnik posreduje

New York, 2. nov. — Člani In-
ternational Seamen unije so se
na masnem shodu izrekli za o-
klic stavke v znak simpatij z
mornarskimi delavci v prista-
nišnih ob Pacifiku, ki so zastav-
kali zadnji petek. Za to akcijo
so se izrekli kljub protestom u-
radnikov unije, ki so izjavili, da
ne bodo sankcionirali stavke. V
stavki v San Franciscu in dru-
gih pristaniščih ob zapadni o-
bali je zavojevanih okrog 37-
000 delavcev.

Joseph P. Ryan, predsednik
mednarodne unije pristanišnih
delavcev, je dejal, da se člani
njegove unije ne bodo pridruži-
li mornarskim delavcem. V
Providencu, R. I., mornarski
delavci piketirajo pomole, v
Philadelphiji pa je stavka usta-
vila odhod 16 parnikov iz prista-
nišča. Stavki so se pridru-
žili tudi mornarski častniki.

San Francisco, Cal., 2. nov. —
Parobrodni magnatje so namig-
nili, da se bodo obrnili na fede-
ralno vlado z apelom, naj mo-
bilizira mornariške častnike kot
"varnostno moštvo" in ti naj bi
opravljali službo na trgovskih
parnikih, ki tičijo v pristaniščih
zaradi stavke mornarskih delav-
cev. Zadnje vesti se glasijo, da
so magnatje odklonili pogaja-
nja z reprezentanti stavkarjev
glede poravnave konflikta.

E. F. McGrady, pomožni de-
lavski tajnik, je podal izjavo, v
kateri namiguje, da bo federal-
na vlada posegla v situacijo, če
se ne bosta sporni stranki pri-
dele pogajati glede poravnave
konflikta, ki je paraliziral po-
morski promet ob Pacifiku.

"Kadar katerakoli grupa
podvzame korake, ki ogražajo
blaginjo naroda, je vlada prisil-
jena čestiti ljudstvo," je rekel
McGrady.

Mestne avtoritete v San Fran-
ciscu se trudijo, da se doseže
zblížanje med nasprotnima gru-
pama, obenem pa so odredile
mobilizacijo policije, da prepre-
či izgrede. Situacija se je po-
slabšala (za družbe), ker so se
stavkarjem pridružili tudi delav-
ci v skladiščih.

Sest Kanadčank v porodnem tekmovanju

Toronto, Ont., Kanada, 2.
nov. — Tekma med ženskami v
Toronto, katere porodi največ
otrok proti nagradi pol milijona
dolarjev, je bila zaključena
včeraj natančno deset let po
smrti milijonarja Charlesa V.
Millarja, ki je odredil to tekmo
v svoji oporoki. Stirinast žensk
je tekmovalo in šest izmed teh
je na prvem mestu z devetimi
otroci vsaka v desetih letih. Za-
deva pojde pred sodišče, ki mo-
ra odločiti, katera je deležna
nagrade ali bo ta razdeljena
med vseh šest. Dve ženski od
šestorice sta nosni z desetimi
otrokom in govorica ve povedati,
da sta mōili za "čudež" in se
na vse načine trudili, da izsilita
porod pred potekom tekme, toda
zaman. Dve ženski med tekmo-
valkami sta v skrajni revščini.
Mnogo otrok, porojenih v tej
tekmi, je pomrlo.

Zahtevajo resi- gnacijo župana

Closter, N. J. — Knitgoods
Workers unija je pozvala gover-
nerja Hoffmana, naj odstavi tu-
kajšnjega župana B. Oliverja,
ki je zapretel prejemnikom pod-
pore, da jim bo ustavil podporo,
če ne bodo opravljali stavkolom-
ske službe v tovarni Acme Braid
Co., kjer je izbruhnila stavka.
Župan je prepovedal zborovanja
stavkarjev, ki so šli v boj za zvi-
šanje meze in priznanje unije,
njegova policija pa je nedavno a-
retirala več stavkarjev, ker so
piketirali tovarno.

ZAŠČITNI ZAKON PREJEMA BRCE Z VSEH STRANI

Z ene strani ga lopajo podjetniki, z druge radikalci

AKCIJA PRED SODI- ŠCEM

Washington. — Vse izgleda,
da bodo "prijatelji" delavcev
prej polomili kosti zveznemu za-
ščitnemu zakonu kakor bo po
stopil v veljavo, kar se ima zgo-
diti s 1. januarjem 1937. Kost
mu bodo polomili kapitalisti in
sodišča, dasi ima kritike tudi v
antikapitalističnem taboru.

Iz Alabame poročajo, da je
Gulf States Steel kompanija že
dobila začasno injunkcijo na
zveznem distriktnem sodišču, ki
zabranjuje enforsiranje tega za-
kona, namreč kolektanje pris-
pevkov od delavcev in podjetni-
kov za starostno zavarovanje. Ti
prispevki imajo znašati en odsto-
tek delavske plače in poldrug od-
stotek od podjetnikov. Ti pri-
spevki se periodično zvišujejo
od obeh strank, podjetnikov in
delavcev, dokler leta 1948 ne do-
sežejo maksimalnega zneska.

Gulf States Steel kompanija,
katera je v procesu absorbiranja
po Republic Steel korporaciji, je
tako podvzela akcijo za trajno
injunkcijo. Da bo pri tem uspe-
la, ni skoraj nobenega dvoma. V
preparaciji je tudi stotine dru-
gih podobnih sodnijskih akcij
samo v Alabami, kjer podjetniki
združeno naskočijo ta zakon z
injunkcijami. Silčno se bo naj-
brž zgodilo tudi po drugih drža-
vah.

Omenjena jeklarska družba
skuša razveljaviti ta zakon z in-
junktijo na podlagi petih ugo-
vov. V aplikaciji za injunkcijo
trdi, da je zakon 1) neustaven,
2) pomeni ilegalno konfiskacijo
svoje, 3) predstavlja formo
dohodninske davka za delavce,
kar je duplikacija tega davka,
4) delegira moč komisiji, kar je
kršenje državne ustave (to je
nova teorija vrhovnega sodišča),
5) v slučaju neustavnosti zaka-
na bi lahko država izgubila de-
nar, katerega skolekta za brez-
poselnostno zavarovanje in ka-
terelega mora poslati zvezni vladi.

Vseh teh argumentov se po-
služijo tudi drugi podjetniki v
svojih peteljah za injunkcijo
proti izvajanju zakona. In ti
argumenti bodo prišli tudi pred
zvezno vrhovno sodišče, ki bo
mogoče izdalo svoj odlok še pred
prihodnjim poletjem.

Podjetniki vodijo silno kam-
panjo tudi med delavci, katere
skušajo prepričati, da je to naj-
slabši zakon, kar jih je prišlo še
v zakonik. To agitacijo in stra-
šilo so razvili posebno v volilni
kampanji kot sredstvo za izvo-
litev Landona. Kakor poročajo
široj dežele, vsebujejo delavske
plačnice kuverte tudi pisma in
leteke, v katerih delodajalci po-
bijajo zvezni zaščitni zakon.

Tudi Landon in drugi repu-
blikanski gromovniki so v tej
kampanji zmletali mnogo kopja
v zaščitni zakon. V kolikor so
kazali simpatije do načela soci-
alne zaštite, so bile in so te sim-
patije zgolj hinavske, ker bur-
bonci načelno nasprotujejo vsaki
zvezni socialni zaščiti. Lan-
don, ki je v pričetku kampanje
hlinil svoje prijateljstvo do
splošnega socialnega zavarova-
nja in navedel nekaj zdravih
argumentov proti sedanjemu za-
konu, se je zadnje dni vrnil k
republikanski platformi, ki dolo-
ča socialno zavarovanje po drža-
vah. Vsak študent socialnih in
ekonomskih problemov pa ve, da
je tako zavarovanje farscično,
ker vprašanje socialne zaštite
more reševati le zvezna vlada in
ne 48 separatnih držav.

Bolj na mestu je kritika se-
danjega zaščitnega zakona z na-
vedenimi argumenti.
(Dolje na 3. strani.)



Parada šolarjev v Erivanu, glavnemu mestu sovjetske Armenije.

THE ENLIGHTENMENT

GLASILO IN LASTNINA SLOVENSKE NARODNE
PODPORNE JEDNOTE

Organ of and published by the Slovene National Benefit Society

Narodna: za združene države (izven Chicago) in Kanada
\$4.00 na leto, \$2.00 na pol leta, \$1.50 na četrt leta; za Chicago
in Cleveland \$7.50 na leto, \$3.75 na pol leta; za inozemstvo
\$9.00.Subscription rates: for the United States (except Chicago)
and Canada \$4.00 per year, Chicago and Cleveland \$7.50 per year,
foreign countries \$9.00 per year.Čena oglasov po dogovoru. Rokopisi dopisov in nenarodnih
listov ne vračajo. Rokopisi literarne vsebine (štirik, po-
vsem, drame, pesmi, itd.) se vračajo poljubno, če so poslani
po pošti.Advertising rates on agreement. Manuscripts of commu-
nications and unsolicited articles will not be returned. Other
manuscripts, such as stories, plays, poems, etc., will be returned
in order only when accompanied by self-addressed and stamped
envelope.

Hvala na vse, kar imaš s seboj!

PROSVETA

509740 - 66, Lawrence Ave., Chicago, Illinois

MEMBER OF THE FEDERATED PRESS

139

Datum v oklepaju, na primer (Sept. 30, 1936), pomeni vašega
imena na naslednji strani, da vam je s tem datumom potekla va-
ša naročnina. Posvetite jo pravilno, da se vam list ne ustavi.

Amerika se zanima za kralja

Časopisje v Angliji se zgraža nad ameriškim tiskom, ki je kljub skandalozni volilni kampanji doma, s katero je zasenčil vsa važna domača vprašanja, našel toliko časa in prostora v svojih kolonah, da je posvetil cele strani ljubezenski aferi angleškega kralja.

Seksualnost je specialiteta ameriških časnikarskih šmokov, katero razpleta do zadnjega kurtizanskega spodnjega perila v zvezi s puritanskim tradicijami Amerike in v zvezi s tem omrežju zakonov proti sugestivnemu čitju. Zato pa ameriški dnevniki najraje hlastajo po ljubezenskih škandalih in ločitvenih procesih, ki jih obrabijo do zadnje košice.

Liati v Angliji so opravili z afero Valise Simpsonove v nekaj vrsticah. Po evropskih deželah se take privatne zadeve sploh malo ali nič ne obehajo na javni zvon. Kadar se kdo tamkaj zaljubi, je to njegova privatna zadeva; in kadar se zaljubi kralj, je to tudi njegova privatna zadeva.

Angleški aristokraciji vsekakor ni prav, da se kralj peča a plebejko, navadno Američanko, ki je bila vrhuteča že dvakrat razporočena, toda preprosti Angličji, delavci in farmarji, se malo brigajo, kaj počne kralj. Naj se zabava, če se hoče, dokler ima priliko in dokler nikomur nič škoda ne dela, saj je tudi kralj človek. Angličji ne gledajo na svojega kralja tako, kakor so Nemci pred vojno gledali na svojega kaiserja ali avstrijski poganiki na cesarja, kakor na kakšno božanstvo, temveč gledajo nanj kot na človeka, ki ni nič več kot so oni.

V Ameriki — namreč pri časnikarskih šmokarjih — je pa vsak inozemski monarh še vedno nekakšna nadzemska osebnost, ki ne sme biti iz mesa in krvi. In če se pokaže, da je tudi monarh iz mesa, je to prve vrste pečenka, ki jo mora ameriška čitajoča publika požirati tedne in mesece — kakor da se tudi ameriška publika tako salamensko briga, kaj delajo kraljevski postopaki po Evropi.

Mršavi naciji

Hitler je odpravil volilne kampanje v Nemčiji in zdaj je primoran dati drugačne cirku svoje svojih Mihiljem in Hansom. Nacijaki cirku si bi bili morda dobra zabava za Mihilje, če ne bi bili izvajani na rovaš njihovih želodcev.

Hitler je dalj časa rotli Nemce v svojem "tretjem rajhu", da morajo manj jesti, ker nacija Nemčija potrebuje kanonov in granat bolj kot kruha. Kruh je res potreben, ali še bolj so potrebni kanoni, granate, bojna letala, bojne ladje, bombe, strojnice, strupeni plin in drugi taki znaki fašistično-krščanske civilizacije. Zato morajo Nemci manj jesti in več dati za topove in smodnik.

Obljuba, da se bo Nemčija ekonomsko osamosvojila v prvih štirih letih nacizma, se ne izpolnjuje. Nemški kemiki še niso iznašli umetnih surovin in še je treba surovine uvažati iz tujine. Ker pa ni zlata za importiranje surovin, je zdaj ukaz, da morajo Nemci manj jesti, da bo več ostalo za surovine, ki so potrebne za izdelovanje bojnega materiala.

Pred nekaj dnevi je Hitlerjev ekonomski valpet Goehring na nekem sestanku v Berlinu potresel svoj obilni trebuh in se pohljal, da je shujšal za 22 funtov, odkar ne uživa mesa in surovega masla. Hitler se je tudi odpovedal mesu in surovemu maslu in tako se bi morali vsi patriotični Nemci, ki hočejo, da bo domovina imela dovolj kanonov, da bo lahko okupirala sovjetsko Ukrajino in dobila nazaj svoje kolonije!

Zaripljeni Goehring, ki ima precej sala na sebi, si lahko privoščijo malo shujšanja, toda, če bi mršavi Mihilji smeli povedati, kaj mislijo — oziroma če bi jim mogel kdo uliti nekaj krepkih misli v tope možgane — bi lahko rekli: Ti, Goehring, kar uživaš post in suši svoj trebuh, toda kdo bo operiral tvoje kanone in letala v Ukrajini, Čehoslovakiji, Franciji in drugod, če bodo milijoni nas stradali toliko časa, da nas nič ne ostane za vojno? —

Hitler, Goehring in ostala nacijska svojati ni tako zatelehana, da bi res stradala. Vse to, kar blebečejo o svojem postu in postrtovanju, je le bluff, ki ima uveriti lahkoverne Mihilje, da je "narodno stradanje" res potrebno za čast in slavo velike Nemčije. Vodilni naciji ne bodo stradali, dokler Nemci kaj pridelajo, ampak zabita nacijsko masa je vsekakor pripravljena na vse, tudi na svoje umiranje.

Glasovi iz naselbin

Zanimive beležke

Z obiska pri rojakih

Kemmerer, Wyo. — Dne 25.

oktobra sva šla z br. Johnom Kržišnikom na sejo wyominske federacije društev SNPJ na Superior. Mimogrede sva se ustavila v Rock Springsu pri br. Johnu Anzeleu, federacijskemu predsedniku, katerega pa sva, žal, našla v bolnišniški postelji. Zeliya mu hitrega okrevanja, da se kmalu spet vrne v naš delokrog.

Pri Anzeleu sva tudi izvedela žalostno vest, da se je John Dolinar dne 23. okt. smrtno nesrečil v rovu in še isti večer umrl. Ker se br. Anzele ni mogel udeležiti federacijske seje, sva s Kržišnikom sama odrinila proti Superiorju na federacijsko sejo. Na Superiorju so nam pa povedali drugo neveselo vest, da je pri rovu Copenhagen dne 24. oktobra zvečer zgorelo moštise ali tipple ter da je vsled tega zgubilo nad 100 rudarjev delo. Pač hud udarec posebno za družinske očete v tem času.

Po zaključku federacijske seje sem z Johnom obiskal njegovega brata Louisa Yerasha, ki je bil pobit v rovu in izgubil desno oko. Želimo mu skorajšnjega okrevanja. Nato smo se s člani in rojaki razgovarjali o tem in onem ter se okrepčali, predno smo se podali na pot proti domu. Vsem sobratom in rojakom na Superiorju iskrena zahvala za prijaznost in človekstrežbo. Med njimi se človek res počuti kakor doma. O priliki vam vrnem.

Nazajgrede sva se spet ustavila v Rock Springsu na domu pokojnega Johna Dolinarja, ki je baš ležal na mrtvaškem odru, obdan z venci svežega cvetja ob navzočnosti članov in članic društva št. 10 SNPJ. Pokojnik zapušča v Rock Springsu žalujočo ženo in dvoje otrok. Hudo je delavski družini izgubiti skrbnega moža in očeta. Njegova usoda je usoda nas vseh. List za listom pada za nikdar nenašitni kapitalistični sistem. Družni, pokojnega sobrata naše iskreno sožalje, pokojnemu pa blag spomin!

Bratje in sestre ter rojaki! Tu je spet dokaz, kako potrebne so nam podporne organizacije, kajti nesreča nikdar ne počiva. Kdor še ni član podporne organizacije, naj se zavaruje pri SNPJ, ki je resnično dobra mati vsem svojim članom v času boleznih in nesreče ter smrti. Ze veliko solz je utešila ženam in otrokom ter možem. Ne odlašajte na jutri, da ne bo prepozno. Kajti nihče ne ve ne ure ne dneva. Anton Tratnik, 287.

Po volitvah in shod

Cleveland, Ohio. — Predno bodo te vrstice prišle do čitatelja, bodo volitve že končane. Povzročile so toliko hrušča in trušča, da so ponovno zmešale delovno ljudstvo. Zopet je nasledilo na li-manice in se izreklo za kapitalistični in izkoriščevalni sistem, namesto za socialističnega, kateri bi za vedno odpravil izkoriščanje in ustvaril pravo blagostanje, svobodo in mir ameriškemu ljudstvu.

S tem pa še ni rečeno, ker so se ameriški volilci v večini izrekli za kapitalizem, da moramo mi, ki verujemo v socializem, pone! Naša naloga je, da se sedaj

po volitvah še bolj energično podamo na delo, da z izobrazbo pridobimo delavstvo za socializem. Naša naloga je, da širimo letake, pridobivamo naročnike na soc. liste, prirejamo predavanja, shode itd.

Soc. klub št. 27 JSZ se zaveda, da je treba z izobraževalnim delom pričeti takoj po volitvah. Zato sklicuje javni shod v soboto 7. novembra, kateri se bo vršil v SN domu na St. Clair ave. v dvorani št. 1, nove-poslopje. Sreča je nanesla, da se bo dotični večer nahajal v Clevelandu sodrug Frank Zaitz, urednik Proletarca in predsednik nazornega odbora SNPJ, ki bo na shodu glavni govornik. Shod se prične ob 7.30 zvečer. Po končanem govorniškem programu se bo vršila prosta zabava in ples. Vstopnina prosta.

Vabljeni ste vsi prijatelji in simpatičarji delavskega gibanja, da se shoda v soboto zvečer, 7. novembra, v velikem številu udeležite. Sodrug Zaitz je izvrsten govornik in je pravi užitek ga poslušati. Pridite.

Na zahvalni dan, 26. novembra, obhajajo soc. pevski zbor Zarja 20 letnico obstoja. Rezervirajte si ta dan za Zarjine prireditve.

Louis Zorko.

Vtisi z vzhoda

Red Lodge, Mont. — Ker ravno pošiljam nekaj naročnin na list Prosveto, naj mi bo dovoljeno tudi opisati moje potovanje v Cleveland. Nahajal sem se tam kot delegat JSKJ. Metropola, kot jo nazivajo, je res precej velika vas. In tudi veliko rojakov je tam, ki ne verjamejo drugčega, ko v črne suknje. Na primer bil sem na banketu, udeležil sem se par predstav v dvorani, povsod so bili fajmoštri in kaplani vodilni, ali kar so že bili.

Vse to me je nekako razočaralo, ker se čita dostikrat, da je Cleveland eno najbolj naprednih naselbin ameriških Slovencev. Pa to ni nič čudno. Saj se je neki možak iz Clevelanda izrazil, da so tudi pobožni ljudje napredni. Well, O. K. Mora že tako biti. Upam, da mi nekateri ne zamerijo, ker sem to omenil. Veseli me vseeno, da sem se sešel z več rojaki tam, ki se poznamo iz je starih domovine, kot Fr. Jerebom, Pavlom Oblakom in Tony Veharjem. S slednjim sva skupaj prišla v to deželo l. 1909. On je odpoval v državo Wyoming in jaz v Colorado. Na tem mestu se moram zahvaliti tudi družini Chas. Žakly in Jack Yensenko (oziroma mojim svakom) za postrežbo za časa mojega bivanja v Clevelandu. Srečal sem tudi našega opazovalca Fr. Barbičha, gl. porotnika SNPJ, ki pa nisva imela dosti časa govoriti, ker je moral v službo, jaz pa s celo skupino delegacije, da nam razkažejo metropolo.

Videl sem več zanimivega na tej poti, kot na primer veliko jezersko razstavo, gostilno Ljubljana, vse to je bilo zanimivo. Na poti nazaj sem se ustavil v Chicagu. Najprej sem šel pogledati Slovenski delavski center. To poslopje je na lepem prostoru in jako pripravno za urade kot jih rabita urednik in upravnik Proletarca. Upravnik Chas. Pogorelec mi je takoj razkazal vse sobe in dvorano, potem pa stali malomarni. Še od daleka odpre še neka stranska vrata, kjer peljejo stopnice navzdol v

spodnje prostore. In glej ga zlo, tukaj so prostori za člane družabnega kluba, tako da se v resnici lahko imenuje Slovenski delavski center. Srečal sem še več drugih sodrugov tam. Torej hvala vsem.

Sedaj pa nekoliko o novem, oziroma predelanem jednotnem domu. Ko sem zapustil Proletarčev urad, se nisem vedel kam obrniti, da pridem v jednotni dom. Vprašal sem seveda Ch. Pogorelca. Peljal me je in v vogal in pokazal, naj grem naravnost štiri bloke in pridem ravno tja, zraven me je pa opozoril, naj bom oprezen, da me kaka mašina ne podere. Seveda, znal je, da sem iz montanskih hribov...

Ta stavba je sedaj v resnici urejena tako, da odgovarja jednotnim potrebam. Priporočam rojakom oziroma članom, ki potujejo skozi Chicagu, ako jim čas dopušča, da pogledajo in se prepričajo, da imamo stavbo, na katero smo lahko ponosni vsi člani SNPJ. Zahvaliti se moram vsem za naklonjenost v gl. uradu, posebno gl. tajniku Fredu A. Vidru in gl. predsedniku Vincentu Calkinju za več važnih pojasnil o poslovanju med društvi in gl. uradom. Calkin je šel ravno po jednotnih poslih in me je vzel s sabo. Razkazal mi je več zanimivosti po Chicagu, ki jih prej še nisem videl. Ob koncu vsega me je peljal s svojim avtom na postajo, kjer sem zasedel vlak, ki me je popeljal proti divjemu zapadu. Hvala.

K. Erznosnik, 81.

Poročilo zastopnika

Sharon, Pa. — Zadnjič sem poročal iz domače naselbine o maskeradni veselici in o Barbičevi godbi, ki igra tako lepe komade, da še stare ljudi spravi v veselje in jih pomladi za celih 20 let.

No, zdaj go volitve pred durmi. Počakal jih bom doma, potem jo pa zopet odridnem med naše rojake. Tudi kampanja za pridobivanje novih članov in novih naročnikov se hitro bliža svojemu koncu. Torej pozivam vse somišljenike, da se potrudimo in v teh par mesecih dokaj veliko novih članov v oba oddelka, potem pa še par tisoč novih naročnikov na dnevnik Prosveto.

Zadnjič sem poročal iz Harwicka, Cheswicka in Pittsburgha o smrtnih slučajih in drugih nesrečah. Žal, da dopisa do danes še nista priobčena. Kakor je razvidno, sta enostavno zdrknila v uredniški koš. (Koliko smo dopisov prejeli, so bili vsi priobčeni. Ured.)

Danes hočem nekoliko poročati o mojem tridnevem bivanju v johnstonskih hribovih. Če se človek poda na Bon Air in druge visoke hribe, mora imeti zdrava jetra. Ne sme ga tlačiti nadiha kakor tlačijo mene še zadnjih par let. Toda bi človek še vse potrpeč, če bi dobil vsaj par novih naročnikov. Že julija meseca sta mi dve prijazni mamiči obljubili, da se bosta naročili na dnevnik Prosveto, ko jih prihodnje obiščem. Na žalost pa nisem dobil doma nobene.

Ves potrt sem se podal v dolino, kjer stanujejo slovenski trgovci. Najprej sem obiskal slovenskega krojača Franka Tomaheta. On ima lepo urejeno delavnico, vedno dosti dela in je zelo

prijubljen v tamošnji naselbini. Ker mu naročnina poteče šele meseca decembra, se ga nisem upal opominjati na obnovo. Toda tega ni bilo treba, ker je sam od sebe ponovil Prosveto za celo leto. To je bil moj prvi denar, ki sem ga dobil na mojem dolgem potovanju. Hvala lepa!

Drugi tak prijatelj je Frank Zalar, dolgoletni trgovec z mehikimi piščalami in lepo urejeno sladščičarno. On je bil hudo prizadet v veliki povodnji prošlo pomlad. Pokazal mi je, kako visoko mu je voda udrila v njegovo prodajalno. Še do danes ni vsega uredil, čeprav dela od jutra do večera. Malo ga je pri tem ovirala tudi njegova mlada soproga, ki mu je po 15 letih in pol povila prvorojenke dne 15. septembra. Mati in hčerka sta zdravi. Moje iskrene čestitke! Tudi on mi je ponovil celoletno naročnino.

Od tam sem se podal še k slovenskemu trgovcu z mešanim blagom, grocerijo in lepo urejeno mesnico. Mama Langerhole ima zame vedno pripravljeno prenočišče in okusno večerjo. Obiskal sem še nekaj rojakov in rojakin, med njimi tudi gostilničarja Franka Pavloviča. Njega le malokdaj dobim doma.

Iz Johnstowna sem jo mahnil naravnost proti domu. Ker so me deževni bogovi preveč ovirali, sem se odločil, da ostanem doma do volitev. Danes, ko to pišem, je bila tako močna slana, da je voda zamrznila. Zopet se nam obeta mrzla zima. Pazimo, da prihodnjo zimo ne dobimo fašizma, potem bomo vsi skupaj zamrzili. Ljudstvo, zavedaj se posledic! Anton Zidanšek, zastopnik Prosvete.

O volilni kampanji

Cleveland. — Ko bodo te vrstice priobčene, bo volilna kampanja že za nami. Tukaj je bilo veliko hrupa za Landona, še več pa za Roosevelta. Oba so nam kazali za mesija. Veliko se piše in govori, da je setjanji predsednik veliko napravil. Ne rečem, da ni, ali meni ni napravil absolutno ničesar. Zdar sem še na slabšem kakor sem bil prej. Pa poglejmo, komu je on največ pomagal. Bankirjem in kapitalistom je napravil vse, potem pa farmarjem. Sedaj moramo vse tako drago plačevati. Bankirji, kapitalisti in farmarji so mu lahko hvaležni, toda ne mi delavci, ker plačujemo, da je groza. Jaz vam direktno povem, da ob sedanjih plačih ne morem izhajati. Kapitalistično časopisje pa kriči, da so dobri časi... Kdaj se bo prebudil iz težkega spanja delavski trpin? Čas bi že bil.

Tukaj v Clevelandu ljudje kar nore za izvolitev Roosevelta. Kamor se podam, povsod vidim Rooseveltove napise in plakate. O delavskih kandidatih se ne sliši nič. Naši Slovenci so taki kot otroci. Kdor pride ob času volitev in reče, da je demokrat, ga Pire in Jaka hitro proglasita, da je dober delavski zagovornik. In ljudi, ki jima verjamejo, bi lahko naštel nič koliko. Tudi imata svoje zagrizence, ki agitirajo na vse pretege. Delavstvo bi se moralo združiti po vsej deželi v močeno falango, v katero bi se Pirci in podobni "delavski prijatelji" zaman zaganjali. Le kadar se to zgodi, bodo nam zaslajali boljši časi.

A. Mravljte.

Lepi zobje so zdravi zobje

Piše dr. John L. Rice, zdravstveni komisar mesta New Yorka

Kdor bi sodil le po oglaših v časopisih ali radiu, bi mislil, da treba rabiti le kako posebno vrsto paste ali prahu za zobe, ako hoče imeti najlepše zobe na svetu. Očistiti zobe s krtačico je seveda jako potrebno, ali ako hočeš, da zobje ostanejo zdravi, je treba še mnogo več kot oglašane čistila. Ta so le za to, da zobje in usta ostanejo čista, ne morejo pa ozdraviti ali preprečiti posebne bolezni, ki so jim zobje in dlesna podvrženi.

Dobri zobje so mnogo bolj posledica pravilne in primerne prehrane, ki vsebuje mleko in listnato zelenjavo ter citrónovo sadje povrh vse mogoče sončne svetlobe — vse to spojeva z redno oskrbo s strani zobozdravnika. Z oskrbo zob se mora začeti v rani mladosti; zato, ako imaš otroke v starosti 5 do 10 let, pojdi z njimi k zobozdravniku, ki more odkriti začetne hibe in jih popraviti, dokler je še čas.

Dejstvo je, da moderno zdravništvo daje oskrbo zobem že pred samim rojstvom s tem, da predpisuje primerno dieto za bodočo mater. Vsled tega se mnogo otrok rodi z zdravimi zobmi v dlesnih in bodo tudi nadalje imeli zdrave zobe ob primerni oskrbi in prehrani.

Ravno tako kakor otroci potrebujejo jedi polne mineralnih soli in vitaminov za zgradnjo močnih in zdravih kosti in zob, morajo tudi odrasli ljudje slediti istim pravilom glede prehrane. Apno in fosfor sta bistveno potrebna za zdrave zobe, ali potrebujeta dodatno pomoč vitaminov C in D. Prav enostavno je prekrbovati telo s temi bistvenimi snovmi za zdrave zobe. Citrónovo sadje (pomaranče, grapefruit, limone itd.), zelenjave — zlasti paradižnik — vsebujejo vitamin C in solčni žarki ali ribovje olje dajejo vitamin D, dočim mleko preskrbuje z apnom in fosforjem.

Držite zobe čiste, jejte primerne jedi, idite redno k zobozdravniku, pa ne boste imeli nikakih stisnosti s svojimi zobmi.

Števila in ljudstva

Na temelju označbe vrednosti na denarju znamkah in po drugih merilih, meni parik "Matin", je lahko sklepati za najrazličnejše dežele, katerim številam dajejo prednost. V ljudstva kažejo posebno nagnjenje do števil 2, 3 in 5, kakor tudi za njih mnogokratnike. In jema pa obstoji za število 3 v mohamedanski deželah, kajti niti v Turčiji niti v Perziji nalezli nanj, v Egiptu pa le redkokdaj. Okoli različnih ljudstev za omenjena števila in njih mnogokratnike, ni razdeljen enakomerno.

Tako dajejo Francozi in druga romanska ljudstva prednost številu 2 in 5. Angličji se naklonjeni spet 2 in 3; Nemci 3 in 5. Kar se tiče azijskih ljudstev, se nagibajo Indijci k številu 2 in v njegovim potencem, Kitajci so kakor Romani naklonjeni 2 in 5. Število 7 srečujemo prilično povsod, najčeste pa, kakor se zdi, v Rusiji in drugih slovanskih deželah. Kakor je za Turke značilen odpor do 3, tako je za Ruske značilna simpatija do števila 7.

Kar se tiče višjih števil, jih le poredkom uporabljajo, dobimo jih česče skoraj samo v nekih španskih deželah: 11 v San Salvadorju, 17 v Mehiki, 19 v Španiji in 31 na Filipinih. Zanimivo je, da so na Havajih precej naklonjeni 13. Tam tudi nikakor niso mnenja, da bi to število prinašalo nesrečo.

Učitelji in zdravje

Ker vemo, da je šolski poklic zvezan z raznimi nevarnostmi za zdravje živcev in dihal, zahteva današnja higiena najrazličnejše ukrepe, da se prepreči te poklicne bolezni učnega osebja, kakor strogo zdravniško izbero pri vstopu v pripravljalne zavode, metodično utrjevanje v mladih letih, sportno udeleževanje v poštinskem času, popolno čistočo v učilnicah, vedbo nedeljnega predpoldanskega počuka itd.

Učiteljice so, kakor vse kaže, dosti bolj dovzetne za razna obolenja kakor moške učne moči. Statistike pravijo, da jih bolezni česče napadajo in da se jih drže tudi dalj časa. Seveda morajo skrbeti tudi učne moči same, tako v šoli kakor v zasebnem življenju, za svoje zdravje. V ta namen morajo v lastno korist paziti na pametno šolsko higieno, gospodariti previdno s svojim glasom in dihal in se gibati v prostem času mnogo na svežem zraku in soncu. Ker so obolenja med učiteljicami v splošnem česča nego med učitelji, je treba gledati na to, da se bodoče učiteljice že med šolanjem utrdijo za svoj poklic. Obremenjevanje deklet s pretiranim delom, posebno z gradivom, ki naj se ga nauče na pamet, se mora končati, nasprotno pa naj se uvede sistematična telovadba in čisti izleti.

Pred dvajsetimi leti

(Iz Prosvete z dne 3. novembra 1916.)

Domače vesti. V Chicagu, v naselbini na severni strani mesta, je avto povozil in težko ranil 11-letnega Johna Goričana.

Delavske vesti. V Detroitu, Mich., je zastavalo 7000 delavov v tovarnah za smotke.

Svetovna vojna. Italijani so obnovili ofenzivno vzhodno od Gorice in ujeli blizu 5000 Avstrijev. Nemci so izpraznili trdnjavo Vaux pred Verdunom, javljajo pa o večji zmagi na ruski fronti v Voliniji. Avstro-nemška ofenziva v Rumuniji je nekoliko odnehala.



Predsednik Roosevelt, njegova soproga in čikaški župan Edward Kelly.

KRIŠTOF DIMAČ

Spisal JACK LONDON. — In angleščine prevedel FRANCE MAGAJNA

Dimač je skomizgnil. Odgovor na Čokovo vprašanje pa se je sam od sebe ponudil. Priplazil se je k njima Indijane, ki je upiral svoje edino oko v Dimača namesto v sani. V tem očesu je Dimač opazil boj med razumom in brezobzirnim hrepenenjem po hrani. Drugo oko je imel moč otekle in zaprto in Čok se je spomnil, da ga je bil med pretepom sunil s pestjo v lice. Indijane se je opri na komolec in začel govoriti:

"Jaz Karluk. Jaz dober Sivaš. Jaz Bostonca razumeti. Jaz zelo lačen. Vsi zelo lačni. Jaz Bostonca razumeti, drugi vsi ne razumeti. Jaz zdaj jesti. Vsi zdaj jesti. Vsi kupiti jesti. Vsi imeti zlato zelo dosti. Mi ne imeti hrana. Poletni salmoni ne priti po Mlečna reka. Zima, karibu (črede severnih jelenov) ne priti. Ne imeti hrana. Jaz govorila ljudem. Mnogo Bostoncev priti v Yukon. Bostonec imeti mnogo hrana. Bostonec žetiti zlato. Mi vzeti zlato, iti v Yukon, dati zlato, Bostonec dati hrana. Mnogo zlata imeti."

Tresočih prstov je začel odpirati mošnjo, ki jo je vzel izza pasa.

"Preveč krika", se je oglasil Čok. "Povej skvavam (ženam) in papusom (otrokom) naj si zatisejo usta."

Karluk se je obrnil in nekaj začel dopovedovati jokajočim ženam. Drugi moški, ki so poslušali Karluka, so se poveljevalno oglašili in polagoma je nastal mir. Karluk je prestal z odpiranjem mošnje in večkrat zaporedoma dvignil prste kvišku.

"Tako ljudje pomreži," je rekel.

In Dimač, ki je šel njegove kretnje, je izračunal, da je petinsedemdeset članov tega rodu umrlo od lakote.

"Jaz kupiti živeža," je rekel Karluk, ko je privlekel iz mošnje veliko kepo težke kovine. Drugi so ga začeli posnemati in kmalu spravili na dan podobne kepe.

"Za božji čas!" je vzkliznil. "Baker. Sirovi, rdeči baker! In ubočki mislijo, da je zlato!"

"To je zlato," je zaupno zatrdil Karluk, ki je očitno razumel misel Čokovega vzkliza.

"In ubogi ljudje so vse svoje upanje stavili nanj," je mrmral Dimač. "Poglej tisto kepo; najmanj štirideset funtov tehta. Več sto funtov teže so vleki s seboj, ko niso imeli niti toliko moči, da bi vlekli sebe. Čok, morava jim dati hrane."

"Hm! Sliši se lepo. Kaj pa najini računi? Imava vsak za mesec dni hrane, to je šestkrat trideset obedov, skupaj stoosemdeset obedov. Tukaj pa je dvesto Indijancev, ki imajo pristen in popolnoma razviti tek. Kako naj dava vsakemu vsaj en obed?"

"Imava še pasji živež," je odvrnil Dimač. "Par sto funtov posušenih lososov tudi nekaj zaleže. Morava jih nahraniti. Čok. Ne vidiš, da čakajo rešitve od belega človeka?"

"Kajpada, v nemar pustiti jih ne smeja," je Čok pritrdil. "Dvoje del bo treba storiti in eno je bolj nerodno ko drugo. Eden izmed naju mora odhiteti v Mucluc in takoj ustrojiti pomoč; drugi pa bo ostal tukaj, nadzoroval bolnišnico in čakal, da ga pojedo. Ne pozabi, da sva do sem rabila šest dni, da sva izčrpana in da v manj nego treh dneh ni moči dospeti v Mucluc."

Dimač se je zamislil in začel računati daljavo. Čez minuto je dvignil glavo: "Jutri večer bom tam."

"Dobro," je Čok veselo pritrdil, "jaz pa ostanem tukaj in se dam pojesti."

"Toda vzel bom za vsakega psa po eno ribo in en obed zase."

"Seveda, in presneto ti bo treba, če misliš dospeti v Mucluc jutri zvečer."

Dimač je po Karluku pojasnil ves načrt. "Napravite ognje, dolge ognje, veliko ognjev,

V Muclucu je mnogo Bostoncev. Se petkrat boste šli spat, pa bom prišel nazaj in prinesel mnogo hrane. Ta mož, njegovo ime je Čok, je moj dobri prijatelj. On ostane tukaj, on je poglavar. Razumete?"

Karluk je tolačil.

"Vsa hrana ostane tukaj. Čok bo delil. On je poglavar. Razumete vsi?"

Karluk je znova raztolmačil in iz množice so se začeli vzklizati soglasja.

Dimač je ostal in pomagal, dokler niso bile vse priprave končane. Tisti, ki so mogli, so šli iskati drv. Kmalu so bili napravljeni veliki indijanski ognji, ki so zadostovali za vse. Čok, ki mu je pomagalo nekaj Indijancev, se je lotil kuhanja. V roki je držal kratko palico, s katero je odbijal nestrpnosti. Ženske so v posodah vsake baže topile sneg. Najprej je vsak dobil košček slanin, nato pa žlico sladkorja, kar naj bi za prvo silo potolažilo njih volčji tek. Čok je stal sredi velikega kroga ognjev in nadzoroval kuhanje fižola.

"Takrat bo šele praznik, ko bodo mene kuhali," je rekel odhajajočemu Dimaču. "Le dobro jo mahaj! Tja grede goni v skok, sem grede pa v dir. Jutri zvečer boš tam, za nazaj boš pa rabil najmanj tri dni. Jutri bodo pojedli poslednjo pasjo ribo in prihodnje tri dni niti mrvice ne bodo imeli za pod zobe. Samo to ti rečem, Dimač: brusi pete, brusi!"

Navzlic temu, da so bile sani lahke — saj ni bilo na njih drugega kot šest suhih lososov, funt ali dva zmrzlega fižola s slanino ter spalna oprema —, Dimač nikakor ni mogel naglo potovati. Ne da bi sedel na saneh in priganjal pse k diru, še ob strani je moral teči in držati za ravnalo ročico. Vrh tega so že imeli za seboj pot celega dneva in zato je njemu in živim manjkalo svežosti in gibčnosti. Ko je prešel prelaz in obrnil hrbet Bald Buttesu, je nastopil dolgi severni mrak.

Na drugi strani prelaza se je pot obrnila navzdol. Zato je potoval hitreje in semtertja je tudi skočil na sani in pogal živali v dir. Zaleja ga je tema in ga zapeljala v široko dolino, po kateri se je vlekel neznan potok in zvijal v široki strugi, podobni podkvi. Da bi skrajšal pot, je vodil sani naravnost tako da je nekaj časa vozil po eni, nekaj časa po drugi strani potoka.

Ko je nastopila črna tema, je Dimač spoznal, da je zgrešil pot. Po eni uri brezplodnega iskanja — toliko moder je vendar bil, da ni nadaljeval poti na slepo srečo — je naredil ogenj, vrget vsakemu psu pol ribe in tudi sebi odmeril polovico deleža.

Zavil se je v odeje in legel k počitku. Preden ga je objel spanec, je še rešil uganko svoje zablode. Takrat, ko je prvič krenil po krajšnici od enega potokovega ovinka da drugega, je pot zgrešil. Prav tam se potom vili in prava pot gre po sosednji strugi. Do nje imel dobro miljo hoda. Ustavil se je torej ob glavnem toku, nekoliko niže od tistega mesta, kjer sta bila davi s Čokom prekoračila potok in po majhnem dotoku splezala na nizko sleme na drugi strani doline.

Ob prvem svitu se je napotil, ne da bi zajtrkoval, po dolini navzgor ter našel izgubljeno pot. Ne glede na to, da so tudi psi bili praznih želodcev, je Dimač brez oddiha gonil osem ur čez rob in glob in nazadnje zapeljal navzdol po potoku Minnow. Ob četrty uri popoldne, ko je že nastopila gosta tema, je zavil na gladko izvoženo pot Losjega potoka. Še petdeset milj, pa bo dospel. Ustavil se je, zanetil ogenj, vrget vsakemu psu pol lososa, sebi pa je segrel fižol, kar ga je bilo. Nato je planil na sani in pogal pse v dir.

(Dalje prihodnjaki.)

drugo in nikakor ne more od prve, ker se ga drži kakor smola. Njena zvestoba ga boli kakor prisad. In kaj je bolj naravno, kakor da poliče zanesljivega, zaupnega prijatelja, ki je pripravljen zapeljati to jekleno zvestobo in pomagati nezadovoljnemu možu brez prehudih stroškov v drug objem.

No, kaj je pri tem hudega. Ne ubijaš in ne krađaš, samo golčiš in gruliš kakor golob in prežiš nekaj prijateljskih trenutkov. Malo živcev je treba, nekoliko obvladovanja samega sebe in nekaj odsrakega daru. V pravem trenutku pride mož. Odpuščenja ni. Prvi in glavni del vloge je opravljen. Drugi je še lažji, tretji pa celo prijeten. Mož je dosegel razporoko po ženini krivdi. Med štirimi očmi ti plača nagrado in je ni davkarje, ki bi te mogla obdavčiti za te dohodke.

Ti si študiral, jaz ne, pa si vendar tako nespameten, da garaš in se postiš, medtem ko jaz lepo udobno lahko živim po človeško. Kaj, dečko, tebi se niti sanjalo ni o takem poklicu?!

Tone je pil in se zadovoljno smejal svoji iznajdljivosti. Skoraj me je mrazilo v njegovi bližini, vendar me je možakar tako zanimal, da se mi ni dalo iti proč.

Takle poklic, se je hahljaj, opravljam sam, drugega imam za "družbo z o. z." Med barantavci in trgovci je zmeraj polno sporov in preprirov, med mešetarji in prodajalci nešteto nesoglasij. Če se tako zapisejo in potrdijo, se le prerado kdaj izkaže, da so kaj pozabili, da kdo razume kak dogovor tako, drugi drugače. Potem je treba ugovoriti: kaj so govorili pred pogodbo in kako in v kakem smislu naj pisano velja.

Vsak dan je poln takih primerov in denar se pretaka, bi dejal, skoraj po cestah. Kdor da več! Je parola pametnega človeka. Bil si, vzemimo, natanko ta in ta dan, v tem in tem času na tem in tem kraju. Seveda si tega in tega poznal. Ze dolga leta ga poznaš, kakopak. Poštenjak od pete do temena! (Kdor da več, se razume). Pogodba je bila mišljena natanko tako kakor trdi poštenjak. Razen tebe je še slišal ta in ta znanec. Vsi lahko prisežete, ker se natanko spominjate. Prisežete in povešate živo resnico. Se svoj živ dan niste govorili nič drugega kakor samo resnico.

Razumel, se smeje Tone, kako to gre. Včasih hude krize je to najbolj pridoben poklic. In spet ni davkarje, ki bi te obdavčevali zaradi teh dohodkov. Če znaš prav izrabiti sezijo in vse okoliščine, si gospod.

Nenadno se obrne naravnost k meni.

"Kakor se mi zdi, si s persom ne boš postavil vile. Te dni imam spet nekaj imenitnega. Če te zanima —"

"Hvala."

"Ali si ob pamet, človek?! Gre za četrty milijona in moj delodajalec odrine petdeset tisoč. Deset pričetkov, razumeš. Treba je overiti neko notarsko pogodbo. Deset pričetkov — pet jurjev. Devet nas je že. Če pristopiš, imaš v enem samem potu zasluženih — pet tisočakov."

Gledal sem možaka kakor da je blazen, Tone pa se je smehljajal:

"No, ali velja?"

"Nikar ne žlobudraj!"

"Saj pravim: navodila ti lahko dam kar zdaj. V celoti je zamotano vprašanje precej preprosto."

Tone govori in beseda se mota po vinski soparici kakor sluga po močvirju.

Od nekod začutim pogled. Suhljat človek ostro motri Toneta. Zdi se, da se nekaj premišlja, nakar se približa.

Prisiljen poklon in kratek šepet. Tone se zdrzne.

"Moment, prosim."

"In plača."

"Če malo potrpiš, se takoj vrnem."

Suhljat-gospod se pomenljivo nasmehne. In kakor ga pogledam, ga spoznam: policijski agent.

Med gosti se vzdrami zadovoljno mrmranje, potem smeh.

"Tak so končno vendar iztaknili tega sleparja," se smeje nekdo. "Za denar ti je prisegel tudi, da je — svojega očeta oče!"

Frederik Boutet:

Zvižaja

Ugajala mu je svežost trave in rož v parku Luxemburgu po dopoldanskem dežju, bela zarja neba in mehko nastopajočega večera. Ob lepem vremenu, kadar ni bil nikamor povabljen ali če ni imel nobene literarne seje, je rad zahajal po urah dela v ta park. Tu je posedal, da so njegove misli počivale.

Mladi ljudje, ki jih je srečaval, so ga poznali in šepetali so si njegovo ime:

— Noel Noirtier ... pesnik, kritik ... Ni bil častihlepen, toda ta dokaz njegove popularnosti mu je bil prijeten. Nadaljeval je svojo pot. Ne da bi se tega zavedal je stopal hitreje kakor ponavadi proti ovinku na koncu drevoreda, kjer je najraje sedel.

Ze od daleč je videl, da je on tam. Poznal je sloko, svetlorjavo silhueto ženske sedeče na vrtnem stolu; črni kodri so ji moleli izpod klobučka nad belim vratom in njen nežni profil je bil sklonjen nad knjigo. Ali je imela zopet njegovo knjigo v rokah? Približal se ji je ... Da! Danes pa niso bili več "Obris psihološke kritike", pač je pa čitala njegov predzadnji roman "Sen in strast", ki je bil zelo ponosen nanj.

Primaknil je stol k nji, si prižgal cigareto, razgrnil svoj časnik, da bi zastri z njim svoje poglede, ki bi se bili mogli zdeti vsiljivi in nezaželeni. Kdo je bila? Mlada žena? ... Ne, gotovo je bila dekle ... Kaj je vzbujal v nji roman, ki ga je čitala s tako živo pozornostjo? Kako je sodila o avtorju — o njem Noelu Noirtieru, ki je bil tu blizu, ne da bi vedela to? ...

Teden dni je bilo tega, ko je prišla prvič, sedla blizu njega in se zatopila v knjigo, ki jo je spoznal kot svojo. Od takrat jo je videl tu štirikrat. Vedno je čitala z vztrajnostjo in vedno samo njegova dela, kakor da ni na svetu nobenega drugega pisatelja. To mu je bilo prijetno, zanimalo ga je in srečen je bil, da se sučejo okrog njega vse misli tega dražestnega in očarljivega dekleta, ki je dvignilo tako krasno inteligentno oči, kadar je nehala čitati ... Zdal se je vračal, da bi jo zopet videl. Včeraj je bil zelo slabe volje, ko ga je zadržalo oficijelno povabilo, ki ga ni mogel odkloniti. Opazoval jo je skrivaj z vedno večjim zanimanjem ... Rad bi bil govoril z njo. Doslej ni imel poguma. Ni bil boječ, toda bal se je, da bi je ne zastrašil. Ni bil več mlad, pa tudi starec ni bil, ki bi si mogel dovoliti ...

Kar se je pred materjo bežeč otrok zaletel v njen stol in padel skupaj z njeno knjigo. Dekle je pobralo otroka in ga izročilo materi. Noel Noirtier je pobral knjigo in jo izročil dekletu. Zahvalila se mu je.

— Ta knjiga vas zanima, gospodična? — je vprašal Noirtier.

Oklevala je z odgovorom, zardela je. Ali je zardela zato, ker jo je odgovoril, neznanec? — se je vprašal Noirtier, ali pa zaradi knjige, pisane v dokaj svobodnem duhu.

— Da, gospod, — je odgovorila nekam suho. — Oprostite, da sem tako radoveden. Bil bi srečen, če bi mi iskreno povedali, kako sodite o nji ... Imam nekaj pravice zastaviti vam to vprašanje. Jaz sem namreč njen avtor.

Zadržala je in še bolj zardela.

— Vi ste Noel Noirtier?

— Da.

Nekaj časa sta oba molčala, potem pa dejala nekam boječe:

— Zelo vas občudujem.

In vstala je, da bi odšla.

Zadržal jo je.

— Prosim vas, gospodična, ostanite še malo ... Ostanite še malo z menoj, če me želite čitati; povejte mi svoje misli. Zakaj bi ne mogla malo pokramljati tudi drugače in ne samo s tiskalnimi besedami.

Znova je sedla. Primaknil je svoj stol in začel govoriti. Ona mu je odgovarjala, očitno silno preplaščena in obenem ponosna, pri misli, da govori s slavnim

Mene je spravil tako ob težke jurje. Le čakaj, zlodej, zdaj se bo pa le razčistilo! Koj jutri stopim k odvetniku za obnovitev mojega procesa —"

pisateljem. Noirtier je znal zanimivo govoriti, če je hotel, a tu mu je bilo več od prijetnega kramljanja nego v elegantnih salonih, ker je hotel razvedriti to dražestno neznanico. Kmalu je postala zaupljivejša in jezik se ji je razvezal. Pokazalo se je, da je zelo omikana in da ima dober okus. Govorila je preprosto, tu pa tam skoraj še otroče.

Noirtier je zvedel, da se piše Sylvie Larmontova, da ji je dvajset let, da stanuje pri stari teti in da prevaja iz angleščine ... Z enak preprostostjo je govorila tudi on o sebi. Kratko ji je opisal svoje življenje, posvečeno ustvarjanju, svoje stanovanje solidnega starega samca, v ulici, v sosesstvu Saint Sulpice. Smejati se mu je morala, ko ji je pravil o svojih čudaštvih in o despotizmu svojega starega sluga.

Prišla sta skupaj do vrat Odeona, kjer sta se ločila.

— Se bova še kdaj videla? — je vprašal Noirtier. — Pa vendar ne boste zdaj nehali hoditi sem zato, ker me poznate? Sicer pa, če ocenjujete vse, kar pišem, je to vaša dolžnost ... V

romanu, ki ga pišem zdaj, na pa mlado, vam podobno delima vaše oči, vašo zunanost. Nikar mi ne jemljite moj modela ...

SLOVENSKA NARODNA PORNA JEDNOTA

Izdaja svoje publikacije in posebno list Prosveta za kriter potrebne agitacije svojih društev in članstva in za propagando svojih idej. Nikakor ne za propagando drugih pornih organizacij. Vsaka organizacija ima običajno svoj glasilo. Torej agitatorični del in naznanila drugih podpornih organizacij in njih društev ne pošiljajo listu Prosveto.

Ali ste že naročili Prosveto ali Mladinski list svoje prijatelju ali sorodniku domovino? To je edini trajne vrednosti, ki ga mal denar lahko polji svojcem v domovino.

Ali ste naročili na dnevi Prosveto? Podpirajte svoj

Ne bodite sužnji neprebave

TRINER'S ELIXIR OF BITTER WINE

Zelodčno
zdravilo
iskreno
priporočano

Pišite po brezplačen vzorec —
Triner's Bitter Wine Co.
544 S. Wells St., Chicago, Ill.
Send me a free sample.

Name _____
Address _____

NAROČITE SI DNEVNIK PROSVETO

Po sklepu 10. redne konvencije se lahko naroči na list Prosveta prišteje eden, dva, tri, štiri ali pet članov iz ene družine ali eni naročniki. List Prosveta stane za vse enako, za člana ali nečlana \$6.00 za eno letno naročnino. Ker pa člani še plačajo pri anketnem \$1.20 za tednik, se jim to prišteje k naročnini. Torej sedaj ni vzroka, reči, da je list predrag za člana S.N.P.J. List Prosveta je vaša lastnina in gotovo je v vsaki družini nekdo, ki bi rad čital list vsak dan. Cena listu Prosveta je:

Za Druž. dr. v Kanado \$6.00	Za Cicero in Chicago je ... \$7.50
1 tednik in ... 4.80	1 tednik in ... 6.30
2 tednika in ... 3.60	2 tednika in ... 5.10
3 tednike in ... 2.40	3 tednike in ... 3.90
4 tednike in ... 1.20	4 tednike in ... 2.70
5 tednikov in ... ni	5 tednikov in ... 1.50
Za Evropo je ... \$9.00	

Izpolnite spodnji kupon, priložite potrebno vsoto denarja ali Money Order v pisnu in si naročite Prosveto, list, ki je vaša lastnina.

Pojasnile:—Vselej kakor hitro kateri teh članov preneha biti član S.N.P.J., ali če se preseli proč od družine in bo zahvaloval sam svoj list tednik, bode moral tisti član iz dotične družine, ki je tako skupno naročena na dnevnik Prosveto, to takoj naznaniti upravništvu lista, in obenem doplačati dotično vsoto listu Prosveta. Ako tega ne stori, tedaj mora upravništvo znižati datum za to vsoto naročniku.

PROSVETA, S.N.P.J., 2657 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

Priloženo pošiljam naročnino za list Prosveto vsoto \$.....

1) Ime Čl. društva št.
Naslov
Ustavite tednik in ga priplačite k moji naročnini od sledečih članov moje družine:
2) Čl. društva št.
3) Čl. društva št.
4) Čl. društva št.
5) Čl. društva št.
Mesto Država
Nov naročnik Star naročnik

TISKARNA S.N.P.J.

SPREJEMA VSA

v tiskarsko obrt spadajoča dela

Tiska vabila za veselice in shode, vizitnice, časni knjige, koledarje, letake itd. v slovenskem, hrvaškem, slovaškem, češkem, nemškem, angleškem jeziku in drugo

VOĐSTVO TISKARNE APELIRA NA ČLANSTVO S.N.P.J., DA TISKOVINE NAROČA V SVOJI TISKARNI

Vsa pojasnila daje vodstvo tiskarne
Cene zmernne, unijako delo prve vrste

Pišite po informacije na naslov:

S.N.P.J. PRINTERY

2657-59 SO. LAWNDALE AVENUE
Telefon Rockwell 4904
CHICAGO, ILL.

Tam se dobe na željo tudi vsa ustrezna pojasnila

Naročite Mladinski list, najboljši mesečnik za slovenske mladine

Novi poklici

Sva se menila te dni s Toneom iz Loga, kako mu gre, kako mu uspeva družina in sploh. In mož se je pohvalil, da sem se kar priklonil pred njim. Življenje sploh ni tako tragično, kakor bi kdo mislil po tistem klepetavem žlobudranju, ki so ga polni nekateri listi.

Križa, meni Tone, je čisto objektivni pojem. Nikoli ni manjkalo ljudi, ki so prišli kakorkoli v krizo. Ali se kdo spominja dobe, ki ni poznala beračev? In kdaj ni bilo na svetu samomorov in stritih src?

No, to je vendar vse sama resnična kriza. Ljudje niso znali živeti. Nemara jih je včasih manj, včasih več. V tem je edina razlika.

Danes jih je menda veliko, nenavadno dosti jih je, pravijo. Poklic, ki ga imajo, jih ne more preživljati, pa je kriza tukaj. Potem obup in vse, kar je še temu podobnega.

Jaz, kakor rečeno, ne poznam in ne priznam takih težav. Treba se je znajti, v tem je umetnost, življenjska umetnost. Če

tvoj poklic ne velja in če vsakdanji poklici sploh niso nič vredni, je treba pač najti kakov poklic, čisto novega, menim nevsakdanjega. In če en sam človek ne zadostuje, naj se jih zbere več, tako kakor "družba z. o. z."

Jaz sem našel nekaj takih poklicev in se ne morem čisto nič pritoževati. Nekateri posele opravljam sam, za druge potrebujem sodelavcev. Najemam jih po potrebi.

Tone iz Loga govori, da ga je veselje poslušati. Obleden je po modi in tudi kretnje so mu neverjetno uglajene. Skoraj me je malo sram v oguljeni in ponošeni obleki in s kretnjami, ki izdajajo večno zadrego.

Nekoč v ljudski šoli ali kje, sva pol leta skupaj trgala hlače. Potem ga je zaneslo kaj vem kam. Šele pred tedni sem ga nekoč srečal v kavarni. Nisem ga spoznal. Bilo je na večer, mož pa v tako glasni družbi, da se je vsa kavarna ozirala proti oni mizi.

"Tone je že spet na vrhu", prisrde k meni znanec, ki ga je poznal.

Preden sem utegnil kaj več vprašati, je že glasni Tone ponavil znanca k sebi. Za njim

še mene. Da sva vendar stara znanca, sosedca in prijatelja iz mladih let ter ga srčno veselilo, da me po tolikem času spet vidi.

V zadregi sem se oziral po teh brezskrbnih ljudeh, ki gre čas kakor dih mimo njih in jim ne zarezhe nobene rane. Niti brazgotine jim ne vtisne, tako gladko jim teče življenje.

Tisto noč sem potlej, po domače povedano, prekrokal, in drugo jutro me je bolela glava. Vse mi je brnelo po možganih. Vtisli so se mi mešali v spominu in ršnem vedel kaj je bilo res in kaj je samo bolesten privid.

Čez nekaj dni je minil maček in sem tudi pozabil na Toneta in Loga. Kadar sva se potem srečala, sva se samo mimogrede pozdravila, dokler ni prišlo končno spet do daljšega razgovora.

Ta dan je bil Tone spet ognjevit in sva zavila k "Sivi raci". Z zanimanjem sem poslušal njegovo pripovedovanje in sem bil posebno radoveden, kakšne nove poklice je odkril.

Tako je — se je razvnel Tone — Odkritja pridejo čisto po naključju. Koliko ljudi je nesrečnih v zakonu! Mož se že ne naveliča. Zagledal se je v